

Литвиненко О. О.

кандидат філологічних наук, доцент,

доцент кафедри мовної підготовки,

Національний університет цивільного захисту України

АНГЛІЗМИ ЯК ЕЛЕМЕНТ КОМП'ЮТЕРНОГО СЛЕНГУ В УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ

Нові процеси в сучасній українській лексико-семантичній системі, спричинені появою значної кількості запозичень, вимагають ґрунтовного дослідження їх адаптації, особливостей уживання та функціонування в сучасній українській мові, а також вивчення їхнього впливу на фонетичному, лексичному та морфологічному рівнях.

У сучасному комунікативному просторі, яким прийнято позначати сукупність зв'язків між окремими людьми, державами, соціумами, континентами, виразно простежуються явища глобалізації – від світової економіки до сфери культури й особистого спілкування. Інтенсивність процесу обміну інформацією свідчить про те, що змістова насиченість комунікативного простору визначається обсягом інформації за одиницю часу [3].

Зараз близько 300 мільйонів людей володіють англійською мовою як державною. Так, близько 2 мільярдів людей розмовляють англійською мовою. Англійська мова є найпоширенішою у світі мовою за кількістю мовців і третя найпоширеніша мова за кількістю носіїв. Англійська є мовою сучасних наукових технологій, міжнародних компаній та концернів, а також масової культури.

Традиційно склалося так, що сленг протиставляється літературній мові, що може свідчити про похідний характер молодіжного сленгу й орієнтацію на мову літературну. Одним із найпоширеніших джерел поповнення сучасного молодіжного сленгу є саме запозичення з іноземних мов, як правило, з англійської, причому часто шляхом перекладу [2].

Зазвичай запозичення необхідні саме тоді, коли мова не має власного лексичного засобу. Наприклад, через мову реклами та ЗМІ до українського лексичного складу потрапляє значна кількість запозичень, а особливо інтенсивно такий процес відбувається в останні десятиліття через відкритість споживчого ринку для товарів іноземного виробництва, які мають іншомовні, переважно англійські, назви [1, с. 45–46]. У наш час іншомовні запозичення активно

використовуються мовцями у спілкуванні, вони повторювані у ЗМІ набагато швидше, ніж у попередні роки, і, таким чином, набувають статусу спочатку запозичених, а потім і засвоєних слів. Однією з найбільших сфер функціонування англізмів в українській мові є комп'ютерна лексика.

Цікаво, що серед запозичених англізмів спостерігаємо також явище багатозначності – слова, які вживаються в різних галузях із різним значенням, наприклад, «інсталяція» у сфері комп'ютерних технологій та в мистецтві, а «гаджетом» можуть називати не лише спеціальний пристрій, обладнаний мобільним інтернетом, але й будь-який пристрій, прилад побутового призначення. Як відомо, запозичуватися можуть лише іменники, а інші частини мови утворюються вже від запозичених коренів на ґрунті української мови. Отже, серед комп'ютерної термінології та професіоналізмів спостерігаємо як іменники, так і дієслова: акаунт (англ. account), апдейтити (англ. update), аплікейшн, аплікуха (англ. application), аплоудити (англ. upload), баг (англ. bug), бекапити (англ. back-up), браузер (англ. browser), браузерити (англ. browse), копіпаст (англ. copypaste), копіпастити, скопіпастити (англ. copypaste), крешитися (англ. crash) тощо. Навіть із кількох наведених прикладів можна побачити, що подекуди складно відокремити терміни від професіоналізмів та професійних жаргонізмів у сфері комп'ютерних технологій, і тим не менше, серед утворених дієслів значно переважають дієслова 2 дієвідміни, і навіть уже узвичаєне дієслово «сканувати» зараз частіше вживається у скороченій формі дієслова 2 дієвідміни «сканити». Тут, очевидно, працює так званий закон економії мовленнєвих зусиль, адже коротші, простіші для вимови запозичені слова закріплюються в будь-якій мові набагато швидше, ніж незвичні для її фонетичного складу.

Заслугує на увагу з погляду словотворення також і процес творення нових дієслів префіксальним способом від запозичених коренів на ґрунті української мови, наприклад:

гуглити – загуглити, нагуглити, погуглити;
банити – забанити, розбанити;
комітити – скомітити, закомітити;
копіпастити – скопіпастити;
лайкати – залайкати, полайкати.

На окрему увагу заслуговують лексеми залогінитися, зачекінитися, які являє собою цікаві приклади префіксально-суфіксально-постфіксального творення дієслів на українському ґрунті від англійських фразових дієслів to log in, to check in.

Отже, можемо зробити висновки, що англізми мають виразне стилістичне забарвлення залежно від сфери використання. У комп'ютерній галузі подекуди складно відокремити сучасні терміни англійського походження від професіоналізмів та жаргонізмів або сленгізмів.

Список використаних джерел:

1. Дьолог О. С. Лексичні англіцизми як особливість сучасної мовної моди. *Закарпатські філологічні студії*. Ужгород : Видавничий дім «Гельветика», 2020. Т. 1, Вип. 13. С. 43–47.
2. Неклюєнко К. Вплив англіцизмів на сучасний український молодіжний сленг. URL: http://repository.kpi.kharkov.ua/bitstream/KhPI-Press/22404/1/Nekliuienko_Vplyv_2016.pdf
3. Сідельников В. П., Сушинська І. М. Деякі особливості сучасного комунікативного простору. URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/74046/36Sidelnikov.pdf?sequence=1>

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-279-4-16>

Лілік О. О.

*доктор педагогічних наук, доцент,
професор кафедри української мови і літератури,
Національний університет «Чернігівський колегіум»
імені Т. Г. Шевченка*

Сазонова О. В.

*кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри української мови і літератури,
Національний університет «Чернігівський колегіум»
імені Т. Г. Шевченка*

КОМУНІКАТИВНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ: ОСНОВНІ ОЗНАКИ Й УМОВИ ФОРМУВАННЯ

В українському законодавстві (Конституції України, Концепції державної мовної політики) декларована вимога щодо володіння українською мовою і її використання в офіційній сфері, оскільки вона є основою державної політики, запорукою ефективного державотворення,